

El se deosebește de sistemul corespunzător al limbii polone literare¹ prin prezența fonemului vocalic medial închis /y/ și prin absența vocalei nazale /ɔ/.

Vocala y în polona literară este considerată de majoritatea lingviștilor ca variantă pozițională a fonemului /i/ după consoanele moi². Altă părere exprimă Przemysław Zwoliński³. El consideră că vocala y capătă valoare de fonem după consoanele labiale. După părerea lui, consoanele labiale ale polonei literare nu pot fi palatalizate decât înaintea vocalei i, iar înaintea altor vocale nu apare decât secvența *labială + j*, în care palatalizarea labialei este redundantă. De aceea deosebirea între cuvinte ca: *być* 'a fi' ~ *bić* 'a bate', *pił* 'a băut' ~ *pył* 'praf' etc. constă în opoziția fonologică între /i/ și /y/, labialele palatalizate înaintea lui /i/ fiind variante poziționale ale corespondentelor nepalatalizate.

Deși interpretarea fonologică a labialelor palatalizate și a vocalei y propusă de Przemysław Zwoliński poate să trezească îndoieli în cea ce privește polona literară⁴, ea este în general admisă în interpretarea sistemelor fonetice și fonologice ale dialectelor poloneze care sînt sau au fost în contact cu limba ucraineană⁵.

Așa dar, în graiul polon cercetat, independența fonologică a lui /y/ reiese din următoarele perechi de opoziții: /babi/ (dat. sg.) ~ /baby/ (genit. sg.) 'baba'; /pisk/ 'piuit' ~ /pysk/ 'bot'; /vi/ 'el știe' ~ /vy/ 'voi'.

În ceea ce privește fonemul /ɔ/ acesta apare în polona literară numai la sfîrșitul cuvintelor⁶, poziție în care în graiul cercetat și în alte graiuri polone de est⁷ apare vocala orală /o/.

Uneori e accentuat este pronunțat ca un sunet mai deschis, intermediar între a și e. Îl notăm cu simbolul *ä*: *bäčka* 'butoi', *cäbyr* 'ciubăr', *bräxác* 'a minți' *čäkac* 'a aștepta'. Vocala y în poziție accentuată poate fi pronunțată ca un sunet intermediar între y și e. Îl notăm cu simbolul *ë*: *bëlam* 'am fost', *lëška* 'lingură', *rënyk* 'tîrg', 'piață', *falsëva* 'falsă'. (În ceea ce privește apariția acestui fenomen în graiul local ucrainean, vezi mai jos 2.2.1).

1.2.2. Ceea ce deosebește net sistemul vocalic al graiului de la Cacica de cel al polonei comune și al graiurilor polone care nu au intrat în contact

¹ Cf. Zdzisław Stieber, *Historyczna i współczesna fonologia języka polskiego*, Varșovia 1966, p. 44; Edward Stankiewicz, *The Phonemic Patterns of the Polish Dialects. A Study in Structural Dialectology*, în *For Roman Jakobson on the Occasion of His Sixtieth Birthday*, Haga, 1956, p. 219; Tadeusz Milewski, *Językoznawstwo*, Varșovia 1965, p. 215.

² Z. Stieber, *op. cit.* p. 49 și urm.; Karel Horálek, *Úvod do studia slovanských jazyků*, Praga 1962, p. 409.

³ *Stosunek fonemu y do i w historii języków słowiańskich*, în *Z polskich studiów slawistycznych*, Varșovia 1958, vol. I, p. 52—60.

⁴ Pronunțarea *labială + j* este considerată dialectală. Cf. Z. Stieber, *op. cit.* p. 107—108; E. Stankiewicz, *op. cit.*, p. 522.

⁵ Cf. Stieber, *ibid.*; Jan Zilyński, *Opis fonetyczny języka ukraińskiego*, Cracovia, 1932 p. 60: «Pronunțarea cuvintelor poloneze ca *mjasto*, *piasek*, *bjaly*, *viara*... se aude de obicei în rostirea ucrainenilor vorbind polona sau în pronunțarea polonezilor din „Kresy» (sub influența limbii urcinene)».

⁶ E. Stankiewicz, *op. cit.* p. 525.

⁷ Stanisław Urbańczyk, *Zarys dialektologii polskiej*, Varșovia 1962, p. 28.